

SLUŽBENI GLASNIK BiH br. 31/03

Na temelju članka 27. stavak 11. Zakona o veterinarstvu u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 34/02), i članka 17. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 38/02), Vijeće ministara Bosne i Hercegovine na prijedlog Ureda za veterinarstvo Bosne i Hercegovine, na 20 sjednici održanoj 24. srpnja 2003.godine, donijelo je

ODLUKU

KOJOM SE UTVRĐUJU MJERE ZA SPRJEČAVANJE, KONTROLU I ISKORJENJIVANJE TRANSMISIVNIH SPONGIFORMNIH ENCEFALOPATIJA

POGLAVLJE I - OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Predmet odluke

1. Ovom odlukom se utvrđuju mjere za sprječavanje, kontrolu i iskorjenjivanje transmisivnih spongiformnih encefalopatija - engl. Transmissible Spongiform Encephalopathies (u daljnjem tekstu: TSE) kod životinja. Odluka se primjenjuje na proizvodnju i stavljanje u promet živih životinja i proizvoda životinjskog podrijetla.
2. Ova odluka se ne primjenjuje na:
 - a) kozmetičke i lijekovite proizvode ili medicinska sredstva, kao ni na njihove sirovine ili nusproizvode;
 - b) proizvode koji nisu namijenjeni uporabi u ljudskoj hrani, stočnoj hrani ili gnojivima, niti kao sirovine niti kao nusproizvodi;
 - c) proizvode životinjskog podrijetla koji su namijenjeni izlozbama, podučavanju, znanstvenom istraživanju, posebnim proučavanjima ili analizama, pod uvjetom da takvi proizvodi konačno ne budu iskorišteni kao hrana za ljude ili životinje, osim za one koje se drže zbog istraživanja u okviru dotičnog projekta;
 - d) žive životinje koje se koriste ili su namijenjene korištenju u istraživanjima.

Članak 2.

Odvajanje živih životinja i proizvoda životinjskog podrijetla

Da bi se izbjegla unakrsna kontaminacija ili zamjena između živih životinja i proizvoda životinjskog podrijetla spomenutih u članku 1. ove odluke obvezno ih je držati odvojeno, osim u slučaju kada su takve žive životinje ili proizvodi životinjskog podrijetla proizvedeni pod najmanje jednakim uvjetima zdravstvene zaštite vezanim za TSE-e.

Članak 3.

Termini

1. Termini upotrijebljeni u ovoj Odluci imaju slijedeća značenja:
 - a) **TSE-e** - sve transmisivne spongiformne encefalopatije osim onih koje se pojavljuju kod ljudi; Scrapie, Transmisivna encefalopatija nerčeva - engl. Transmissible Mink Encephalopathy (u daljnjem tekstu: TME), Hronična bolest slabljenja jelena - engl. Chronic Wasting Disease (u daljnjem tekstu: CWD), Goveđa spongiformna encefalopatija - engl. Bovine Spongiform Encephalopathy (u daljnjem tekstu: BSE), Mačija spongiformna encefalopatija - engl. Feline Spongiform Encephalopathy (u daljnjem tekstu: FSE);
 - b) **stavljanje u promet** - bilo koja aktivnost kojoj je svrha prodati žive životinje ili proizvode životinjskog podrijetla pokrivene ovom Odlukom trećoj strani, ili bilo koji drugi oblik opskrbe, uz plaćanje ili besplatno, takve treće strane ili skladištenje s namjerom da se opskrbi takva treća strana;

SLUŽBENI GLASNIK BiH br. 31/03

- c) **proizvodi životinjskog podrijetla** - svi proizvodi dobiveni od stoke, divljači i životinja koje slobodno žive u vodama, inkubirana jaja, kao i životinjsko sjeme, jajne stanice i embrioni i svi proizvodi koji bilo kojim dijelom ili u cjelini potječu od žive ili mrtve životinje uključujući posmrtno ostatke životinje i med;
- d) **sirovine** - materijali ili bilo koji drugi proizvodi životinjskog podrijetla iz kojih ili uz pomoć kojih se proizvode proizvodi spomenuti u članku 1. stavak 2. toč. a) i b);
- e) **nadležni organi** - Ured za veterinarstvo Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ured) nadležni organi entiteta i Brčko Distrikta (u daljnjem tekstu: NVV) koji su dužni da osiguraju udovoljavanje zahtjevima ove odluke;
- f) **kategorija** - jedna od klasifikacijskih kategorija spomenutih u: Poglavlju C, Dodatka II;
- g) **specifični rizični materijal** - tkiva specificirana u Dodatku IV; ukoliko nije drugačije određeno, a ne uključuje proizvode koji sadrže takva tkiva ili su iz njih dobiveni;
- h) **životinje na koje se sumnja da su zaražene TSE-om** - žive, zaklane ili uginule životinje, koje pokazuju ili su pokazivale neurološke poremećaje ili poremećaje u ponašanju ili progresivno pogoršanje općeg stanja povezanog s oštećenjem središnjeg živčanog sustava, te za koje podaci prikupljeni na temelju kliničkog pregleda, reagiranja na liječenje, post mortem pregleda ili ante ili post-mortem laboratorijske pretrage, ne dozvoljavaju postavljanje alternativne dijagnoze. Na BSE sumnjat će se kod životinja koje su dale pozitivan rezultat na brzom pretrazi, specifičnoj za BSE;
- i) **objekt** - označava svaki objekt, zgradu ili mjesto, a u slučaju otvorenog prostora, bilo koje mjesto na kom se drže životinje ili se na neki drugi način njima postupa;
- j) **uzorkovanje** - uzimanje uzoraka od životinja ili iz njihovog okruženja ili od proizvoda životinjskog podrijetla, koji osiguravaju statistički korektno predstavljanje, a u svrhu utvrđivanja dijagnoze bolesti, epidemioloških veza, nadgledanja zdravlja, ili zbog praćenja odsutnosti mikrobioloških uzročnika ili materijala u proizvodima životinjskog podrijetla;
- k) **gnojiva** - bilo koja tvar koja sadrži proizvode životinjskog podrijetla i koji se koriste na zemlji za pospješivanje rasta vegetacije: to može uključivati i probavne ostatke od proizvodnje bio-plina ili kompostiranja;
- l) **brze pretrage** - metode analize spomenute u Dodatku VII, Poglavlje C, točka 4., rezultati kojih su poznati unutar vremena od 24 sata;
- m) **potvrdne pretrage** - metode analize spomenute u Dodatku VII, Poglavlje C, točka 3.
- n) **tranzit** - svaki prijenos pošiljaka, životinja, prehrambenih proizvoda, sirovina, proizvoda, lijekova i medicinskih pomagala, stočne hrane i otpadaka preko graničnih prijelaza Bosne i Hercegovine u/iz druge države;
- o) **trgovina prehrambenim proizvodima** - trgovina među registriranim objektima, uključujući i skladištenje i transport, trgovinu u svezi s uvozom i izvozom, skladištenje prehrambenih proizvoda na veliko, trgovinu svježim mesom, ribama i drugim vodenim organizmima, kao i neposrednu prodaju konačnom potrošaču, izravno iz registriranog objekta;
- p) **službeni veterinar** - veterinarski inspektor, djelatnik NVV.

2. Specifične definicije koje su utvrđene u Dodatku I, također su ovdje primjenjive.

Članak 4.

Zaštitne mjere - biosigurnost

Zaštitne mjere propisuje Vijeće ministara Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Vijeće ministara) na prijedlog Ureda.

SLUŽBENI GLASNIK BiH br. 31/03
POGLAVLJE II - SPRJEČAVANJE POJAVE TSE

Članak 5.

Sustav praćenja

1. NVV provode godišnji program praćenja (monitoringa) BSE i Scrapie sukladno Dodatku III, Poglavlje A. Taj program uključuje postupak skrininga uz uporabu brzih pretraga. Brze pretrage u tu svrhu su popisane u Dodatku VII, Poglavlje C, točka 4.
2. NVV su dužne izvješćivati Ured o rezultatima monitoringa na TSE.
3. Sve službene istrage i laboratorijska ispitivanja se evidentiraju sukladno Dodatku III, Poglavlje B.
4. NVV su dužne podnositi mjesečno izvješće Uredu, a Ured podnosi godišnje izvješće Vijeću ministara kojim su obuhvaćeni podaci spomenuti u Dodatku III, Poglavlje B, Dio I. Izvješće za svaku kalendarsku godinu bit će podnijeto najkasnije do 31. ožujka slijedeće godine.

Članak 6.

Zabrane koje se odnose na hranidbu životinja

1. Zabranjena je hranidba preživača proteinima dobivenim od sisavaca.
2. Detaljna pravila po pitanju uvoza u Bosnu i Hercegovinu hrane koja je namijenjena stoci i koja sadrži proteine dobivene od sisavaca, te hrane namijenjene sisavcima, osim one za pse i mačke, koja sadrži prerađene proteine dobivene od sisavaca iz zemalja u kategoriji 2, 3, 4 i 5 propisuju se na temelju članka 21. točka 1. Zakona o veterinarstvu u Bosni i Hercegovini.

Članak 7.

Specifični rizični materijal

1. Specifični rizični materijal se uklanja i uništava sukladno toč. 2, 3 i 4 Dodatka IV. Takav specifični rizični materijal ili materijal iz njega prerađen može biti stavljen na tržište ili, ako je potrebno, i izvezen isključivo u svrhu konačnog uništenja u skladu s toč. 3. i 4. ili, ako je takav slučaj, s točkom 6 b) Dodatka IV. Uvoz i tranzit specifičnog rizičnog materijala u i preko teritorija Bosne i Hercegovine propisuje se sukladno člankom 21. točka 1. Zakona o veterinarstvu u Bosni i Hercegovini.
2. Na govedima, ovcima i kozama čije meso je namijenjeno ljudskoj ishrani ili životinjskoj prehrani nakon omamljivanja neće se vršiti laceracija tkiva središnjeg živčanog sustava uporabom produženog instrumenta u obliku štapa koji se uvodi u kranijalnu šuplinu.
3. Podaci koji se odnose na dob u Dodatku IV redovito će se prilagođivati. Takve prilagodbe temelje se na posljednjim dokazanim znanstvenim otkrićima o statističkoj vjerojatnosti pojavljivanja TSE-e u relevantnim dobnim skupinama goveđe, ovčje i kozje populacije u Bosni i Hercegovini.

Članak 8.

Proizvodi životinjskog podrijetla koji su dobiveni od ili koji sadrže materijal od preživača

1. Proizvode životinjskog podrijetla navedene u popisu u Dodatku V zabranjeno je proizvoditi od materijala preživača iz zemalja ili njihovih regija koje su razvrstane u kategoriju 5.
2. Kostí glave i hrptenjače goveda, ovaca i koza iz zemalja ili njihovih regija koje su razvrstane u kategorije 2, 3, 4 ili 5, zabranjeno je koristiti u proizvodnji strojno dobivenog iskoštenog mesa.

Članak 9.

SLUŽBENI GLASNIK BiH br. 31/03

Obrazovni programi

1. Ured i NVV su dužni osigurati da se njihovi djelatnici, djelatnici dijagnostičkih laboratorija i veterinarskog fakulteta, ovlašteni veterinari, veterinarski praktičari, osoblje klaonice, te uzgajivači životinja, njihovi čuvari i osoblje koje radi sa životinjama obuča o kliničkim znakovima, epidemiologiji, a u slučaju osoblja odgovornog za preglede, o tumačenju (interpretiranju) laboratorijskih nalaza koji se odnose na TSE-e.
2. Ured i NVV su dužni za učinkovitu provedbu obrazovnog programa iz točke 1. ovog članka osigurati potrebna financijska sredstva.

POGLAVLJE III - KONTROLA I ISKORJENJIVANJE TSE-a

Članak 10.

Prijavljivanje

1. NVV su dužne odmah Uredu dostaviti informacije za svaku životinju za koju se sumnja da je zaražena TSE-om.
2. NVV su dužne redovito izvješćivati jedna drugu i Ured o prijavljenim slučajevima TSE-e. Ured je dužan bez odlaganja poduzeti mjere utvrđene u članku 11. ove odluke.

Članak 11.

Mjere u odnosu na sumnjive životinje

1. Bilo koja životinja za koju se sumnja da je zaražena TSE-om stavlja se pod režim službenog ograničenja kretanja od strane službenog veterinara sve dok rezultati izvršenog kliničkog i epidemiološkog ispitivanja ne budu poznati ili dok životinja ne bude eutanazirana zbog laboratorijskih pretraga pod službenom kontrolom. Ako se pojavi sumnja na BSE kod goveda u objektu (na farmi) na teritoriju Bosne i Hercegovine, sva ostala goveda u tom objektu se stavljaju pod režim službenog ograničenja kretanja dok rezultati pretrage ne budu poznati. Ako se pojavi sumnja na TSE kod ovce ili koze u objektu (na farmi) na teritoriju Bosne i Hercegovine temeljem objektivnog dokaza kao što su to rezultati pretraga kojima se praktično može razlikovati razne TSE-e, sve ostale ovce i koze iz tog objekta stavljaju se pod režim službenog ograničenja kretanja sve dok rezultati pretraga ne budu poznati. Ukoliko postoje dokazi da objekt u kojem se nalazila životinja kada se posumnjalo na prisutnost TSE, vjerojatno nije objekt u kojem je životinja mogla biti izložena TSE-i, službeni veterinar može odlučiti da se samo životinja za koju se sumnja da je zaražena stavi pod režim službeno ograničenog kretanja. Ako se to smatra potrebnim, službeni veterinar može također odlučiti da se drugi objekti (farme) ili samo objekt u kojem je došlo do izloženosti infekciji, stave pod službenu kontrolu ovisno o dostupnim epidemiološkim podacima.
2. Kada službeni veterinar zaključi da se mogućnost zaraze s TSE ne može isključiti, životinja se, ukoliko je još živa, eutanazira; njezin mozak i sva druga tkiva prema odluci službenog veterinara, se uklanjaju i šalju u službeno ovlašteni laboratorij, nacionalni referentni laboratorij, kako je utvrđeno u članku 14. stavak 1. ove Odluke, ili u referentni laboratorij za TSE koji je na listi Međunarodnog ureda za epizootije u Parizu (OIE), na ispitivanje metodama pretraga utvrđenim u članku 15. ove odluke,
3. Svi dijelovi tijela sumnjive životinje, uključujući i kožu, se zadržavaju pod službenom kontrolom sve dok se ne postavi negativna dijagnoza, ili u oprečnom, uništavaju sukladno odredbama iz Dodatka IV, toč. 3. ili 4.

Članak 12.

Mjere nakon potvrđene prisutnosti TSE

1. Kada je prisutnost TSE službeno potvrđena, u što kraćem roku primijenjuju se slijedeće mjere:
 - a) svi dijelovi tijela životinje se potpuno uništavaju sukladno odredbama Dodatka IV, osim materijala zadržanog zbog očevida, sukladno odredbama iz Dodatka III, Poglavlje B, Dio III, točka 2;

SLUŽBENI GLASNIK BiH br. 31/03

- b) provodi se istraga sukladno odredbama Dodatka VI točka 1, da bi identificirale sve ugrožene životinje;
- c) sve životinje i proizvodi životinjskog podrijetla spomenuti u Dodatku VI, točka 2, koje je istraga spomenuta pod točkom b) ovog stavka identificirala kao ugrožene, se eutanaziraju, a proizvodi potpuno uništavaju u skladu s odredbama Dodatka IV, toč. 3. i 4.

2. U očekivanju provedbe mjera spomenutih u stavku 1. toč. b) i c) ovoga članka objekt u kojem se nalazila životinja kada je potvrđena prisutnost TSE, stavlja se pod službenu kontrolu, a svako kretanje životinja osjetljivih na TSE, te proizvoda životinjskog podrijetla dobivenih od tih životinja podliježe dobivanju odobrenja od strane službenog veterinara, s ciljem da se osigura trenutni ulazak u trag i identifikacija dotičnih životinja i proizvoda životinjskog podrijetla. Ako postoje dokazi da objekt u kojem se zaražena životinja nalazila kada je potvrđena prisutnost TSE, vjerojatno nije objekt u kojem je ta životinja bila izložena TSE infekciji, službeni veterinar može odlučiti da oba objekta ili samo objekt na kojem je došlo do izloženosti infekciji stavi pod službenu kontrolu.

3. NVV su dužne bez odlaganja osigurati isplatu naknade vlasnicima za gubitak životinja koje su eutanazirane ili proizvoda životinjskog podrijetla koji su uništeni sukladno članku 11. stavak 2. i stavkom 1. toč. a) i c) ovog članka.

Članak 13.

Plan za žurne slučajeve

Ured je dužan u suradnji sa NVV izraditi plan za žurne slučajeve o sprječavanju pojave, kontroli i iskorjenjavanju TSE-a.

POGLAVLJE IV

- REFERENTNI LABORATORIJ, UZORKOVANJE, I KONTROLE PROVEDBE ODLUKE

Članak 14.

Referentni laboratorij

Ured je dužan odrediti nacionalni referentni laboratorij, čije su funkcije i dužnosti navedene u Dodatku VII Poglavlje A.

Članak 15.

Uzorkovanje i laboratorijske metode

1. Uzorkovanje i laboratorijsko pretraživanje na prisutnost TSE-e vrši se primjenom metoda i protokola utvrđenih u Dodatku VII Poglavlje C.
2. Tamo gdje bude potrebno osigurati jedinstvenu primjenu ovog članka, provedbena pravila, uključujući i metodu za potvrđivanje TSE kod ovaca i koza bit će usvojena sukladno odredbama ove odluke.

Članak 16.

Kontrola

Zbog jedinstvene primjene ove odluke, Ured je dužan preko svojih inspekcijskih službi vršiti kontrolu provedbe mjera propisanih ovom odlukom. NVV na čijem teritoriju se vrše pregledi dužne su pružiti djelatnicima Ureda svu pomoć koja im je potrebna pri izvršavanju njihovih dužnosti. Ured je dužan izvijestiti NVV o rezultatima izvršenih pregleda.

SLUŽBENI GLASNIK BiH br. 31/03

POGLAVLJE V

- PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 17.

Izmjene i dopune Dodataka i prijelazne mjere

1. Mijenjanje ili dopunjavanje Dodataka koji su sastavni dio ove odluke, kao i naknadno donošenje odgovarajućih mjera o pitanjima koja bi mogla imati posljedice za javno zdravlje moguće je uz preporuke stručnog odbora za TSE.
2. Ured u suradnji sa NVV će formirati stručni odbor iz stavka 1. ovog članka u sastavu od domaćih i stranih eksperata iz relevantne oblasti.

Članak 18.

Sastavni dio ove odluke su Dodaci I, II, III, IV, V, VI i VII i isti se objavljuju zajedno sa ovom odlukom.

Članak 19.

Ova odluka stupa na snagu osmog dana od dana objave u "Službenom glasniku BiH" i objavit će se i u službenim glasilima entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

DODATAK I

SPECIFIČNE DEFINICIJE

Za svrhe ove odluke upotrebljavaju se i slijedeće specifične definicije:

- a) "domaći slučaj BSE" znači slučaj goveđeg spongiformnog encefalitisa za koji nije jasno demonstrirano da je posljedica infekcije nastale prije uvoza kao žive životinje, embrija ili jajne stanice;
- b) "zasebno adipozno tkivo" znači unutarnju i vanjsku tjelesnu masnoću uklonjenu tijekom klanja i postupka rasijecanja, posebice svježu masnoću sa srca, unutarnje embrionalne ovojnice, bubrega i mezenterija goveda, te masnoću iz rasjekaonica;
- c) "kohorta" znači skupinu goveda koja su ili rođena u istom stadu kao i zaražena goveda ili unutar roka od 12 mjeseci koji su prethodili ili slijedili njihovom rođenju ili su uzgajana zajedno sa zaraženom životinjom u bilo koje vrijeme tijekom prve godine njihovog života, te koja su mogla konzumirati istu stočnu hranu koju je konzumirala i zaražena životinja tijekom prve godine svojeg života;
- d) "mjesto za neškodljivo uklanjanje" znači mjesto na kome se na propisan način neškodljivo uništavaju eutanazirane životinje i proizvodi životinjskog podrijetla kao što je opisano u članku 11. stavak 2. i članku 12. stavak 1. toč. a) i c) ove odluke, rizično tkivo kao što je opisano u Dodatku IV točka 1.

DODATAK II

UTVRĐIVANJE BSE STATUSA

POGLAVLJE A

Ured utvrđuje BSE status drugih država ili jedne od njihovih regija, (u daljnjem tekstu: zemlja ili regija), na temelju slijedećih kriterija:

- a) ishod analize rizika koja identificira sve potencijalne čimbenike za pojavljivanje BSE koji se spominju u Poglavlju B, te razvitak tih čimbenika tijekom vremena;
- b) obrazovni program za veterinare, uzgajivače kao i za one koji se bave prijevozom, trgovinom i klanjem goveda, kojim se ti ljudi nastoje potaknuti da prijave sve slučajeve neuroloških manifestacija kod odraslih goveda;
- c) obvezno prijavljivanje i ispitivanje svih goveda koja pokazuju kliničke znakove BSE e;
- d) sustav trajnog nadzora i praćenja BSE-e s posebnim naglaskom na rizicima opisanim u Poglavlju B, uzimajući u obzir smjernice u tabeli u Poglavlju A Dodatka III ili sukladno odgovarajućim međunarodnim standardima; izvješća o broju izvršenih pretraga i njihovim rezultatima moraju se čuvati najmanje sedam godina;
- e) pretraživanje u odobrenom laboratoriju uzoraka mozгова ili drugih tkiva prikupljenih u okviru sustava nadzora spomenutog u točki d).

POGLAVLJE B

Analiza rizika, koja se spominje u Poglavlju A, temelji se na slijedećim čimbenicima:

- a) konzumacija od strane goveda mesnog i koštanog brašna ili loja dobivenih od preživača;
- b) uvoz mesnog i koštanog brašna ili loja potencijalno kontaminiranih s TSE ili stočne hrane koja sadrži mesno i koštano brašno ili loj;
- c) uvoz životinja ili jajnih stanica/embrija potencijalno zaraženih s TSE;

SLUŽBENI GLASNIK BiH br. 31/03

- d) epidemiološki status zemlje ili regije obzirom na transmisivne spongiformne encefalopatije kod životinja;
- e) opseg poznavanja strukture goveđe, ovčje i kozje populacije u zemlji ili regiji;
- f) izvor životinjskog otpada, parametri i postupci obrade takvog otpada, te metode proizvodnje stočne hrane.

POGLAVLJE C

Definicija kategorija

BSE status drugih država ili jedne od njihovih regija određuje se klasifikacijom u slijedeće kategorije:

A. KATEGORIJA 1: Zemlja ili regija slobodna od BSE

Zemlja ili regija u kojoj je analiza rizika utemeljena na podacima navedenim u Poglavlju B bila provedena, te pokazala da su poduzete odgovarajuće mjere za relevantno vremensko razdoblje, a za upravljanje bilo kojim identificiranim rizikom,

1. ILI nije zabilježen niti jedan slučaj BSE, i

a) udovoljavano je kriterijima iz Poglavlja A od b) do e) kroz najmanje sedam godina, ili

b) udovoljavano je kriterijima iz Poglavlja A c) kroz najmanje sedam godina i demonstrirano je da kroz najmanje osam godina preživači nisu hranjeni mesnim i koštanim brašnom ili lojem dobivenim od preživača ili sisavaca;

2. ILI tamo gdje je za sve slučajeve BSE-e jasno dokazano da potječu neposredno iz uvoza živih goveda ili goveđih embrija/jajnih stanica, te da su sva zaražena goveda kao i, ako su to ženke, njihovo zadnje potomstvo rođeno unutar roka od dvije godine prije ili nakon pojave prvih kliničkih znakova nastupa bolesti, ako su preživjela u zemlji ili regiji, bila ubijena i potpuno uništena, i

a) ili da je udovoljavano kriterijima iz Poglavlja A od b) do e) kroz najmanje sedam godina, ili

b) ili da je udovoljavano kriterijima iz Poglavlja A c) kroz najmanje sedam godina i demonstrirano je da kroz najmanje osam godina preživači nisu hranjeni mesnim i koštanim brašnom ili lojem dobivenim od preživača ili sisavaca.

3. ILI tamo gdje je posljednji domaći slučaj BSE-e prijavljen prije više od sedam godina, da je kriterijima iz Poglavlja A b) do e) bilo udovoljavano kroz najmanje sedam godina, te da je hranidba preživača mesnim i koštanim brašnom ili lojem dobivenim od preživača bila zabranjena i da je ta zabrana učinkovito provedena kroz najmanje 8 godina.

B. KATEGORIJA 2: Zemlja ili regija privremeno (uvjetno) slobodna od BSE u kojoj nije prijavljen niti jedan domaći slučaj

Zemlja ili regija u kojoj je analiza rizika utemeljena na podacima navedenim u Poglavlju B bila provedena, te pokazala da su poduzete odgovarajuće mjere za relevantni vremenski period, a za upravljanje bilo kojim identificiranim rizikom,

1) ILI nije bilo niti jednog slučaja BSE,

a) da se udovoljava kriterijima iz Poglavlja A b) do e), ali im nije bilo udovoljavano kroz svih sedam godina, ili

b) da je demonstrirano da kroz najmanje osam godina preživači nisu hranjeni mesnim i koštanim brašnom ili lojem, ali da kriterijima iz Poglavlja A c) nije bilo udovoljavano kroz svih sedam godina.

SLUŽBENI GLASNIK BiH br. 31/03

2) ILI tamo gdje je za sve slučajeve BSE-e jasno dokazano da potječu neposredno iz uvoza živih goveda ili goveđih embrija/jajnih stanica, te da su sva zaražena goveda kao i, ako su to ženke, njihovo zadnje potomstvo rođeno unutar roka od dvije godine prije ili nakon pojave prvih kliničkih znakova nastupa bolesti, ako su još bila živa u zemlji ili regiji, bila ubijena i potpuno uništena, i

a) ili da se udovoljava kriterijima iz Poglavlja A od b) do e), ali im nije bilo udovoljavano kroz svih sedam godina, ili

b) da je demonstrirano da kroz najmanje osam godina preživači nisu hranjeni mesnim i koštanim brašnom ili lojem, ali da kriterijima iz Poglavlja A c) nije bilo udovoljavano kroz svih sedam godina.

C. KATEGORIJA 3: Zemlja ili regija privremeno (uvjetno) slobodna od BSE u kojoj je prijavljen najmanje jedan domaći slučaj

Bilo koja zemlja ili regija u kojoj je analiza rizika utemeljena na podacima navedenim u Poglavlju B bila provedena, te pokazala da su poduzete odgovarajuće mjere za relevantno vremensko razdoblje, a za upravljanje bilo kojim identificiranim rizikom,

1) ILI je posljednji domaći slučaj BSE bio prijavljen prije više od sedam godina, kriterijima iz Poglavlja A b) do e) se udovoljava, a zabrana hranidbe preživača mesnim i koštanim brašnom ili lojem dobivenim od preživača učinkovito se provodi, ali

a) kriterijima iz Poglavlja A b) do e) nije bilo udovoljavano kroz svih sedam godina, ili

b) zabrana hranidbe preživača mesnim i koštanim brašnom ili lojem dobivenim od preživača nije bila učinkovito provedena kroz svih 8 godina;

2) ILI tamo gdje je posljednji domaći slučaj prijavljen prije manje od sedam godina, stopa pojavljivanja BSE-e je, izračunata na temelju domaćih slučajeva, iznosi manje od jednog slučaja na milijun životinja tijekom zadnja četiri uzastopna razdoblja od dvanaest mjeseci, u populaciji goveda starijih od 24 mjeseca u zemlji ili regiji, ili - ako je u zemlji ili regiji populacija goveda starijih od 24 mjeseca manja od 1 milijuna životinja - jedan slučaj prema stvarnom broju životinja u ovoj populaciji (izračunato na temelju Eurostat statistike), te tamo gdje je/su:

a) zabrana hranidbe preživača mesnim i koštanim brašnom ili lojem dobivenim od preživača bila učinkovito provedena kroz svih 8 godina;

b) kriterijima iz Poglavlja A b) do e) udovoljavano kroz najmanje sedam godina;

c) zaražena goveda kao i:

- ako su to bile ženke, njihovo posljednje potomstvo rođeno unutar roka od dvije godine prije ili nakon kliničkog nastupa bolesti,
- sva goveda iz kohorte,

eutanazirana i potpuno uništena ako su još bila živa u dotičnoj zemlji ili regiji.

Za ovu klasifikaciju može se uzeti u obzir, putem izuzeća od odredbi točke c), postojanje drugih mjera koje pružaju istu razinu zaštite u odnosu na ubijanje ugroženih životinja.

D. KATEGORIJA 4: Zemlja ili regija sa malim brojem pojava BSE. Bilo koja zemlja ili regija koja:

1) udovoljava kriterijima navedenim u Poglavlju A, u kojoj je stopa pojavljivanja BSE-e, izračunata kroz 12 prošlih mjeseci bila veća od ili jednaka omjeru jednog domaćeg slučaja prema milijunu i manja od ili jednaka omjeru od stotinu slučajeva prema milijunu, unutar populacije goveda starijih od 24 mjeseca u zemlji ili regiji; ili

SLUŽBENI GLASNIK BiH br. 31/03

2) udovoljava kriterijima iz Poglavlja A, a stopa pojavljivanja BSE, izračunata kako je to specificirano u točki I, bila je manja od jednog domaćeg slučaja prema milijunu kroz vrijeme kraće od četiri uzastopna razdoblja od 12 mjeseci, a zaražena goveda kao i

- ako su to bile ženke, njihovo posljednje potomstvo rođeno unutar roka od dvije godine prije ili nakon prvih kliničkih znakova nastupa bolesti,
- sva goveda iz kohorte,

eutanazirana i potpuno uništena ako su još bila živa u dotičnoj zemlji ili regiji.

Za ovu klasifikaciju može se uzeti u obzir, putem izuzeća od odredbi ove točke, postojanje drugih mjera koje pružaju istu razinu zaštite u odnosu na eutanaziju ugroženih.

Zemlje i regije u kojima je stopa pojavljivanja BSE, izračunata kroz 12 prošlih mjeseci, bila manja od jednog domaćeg slučaja prema milijunu u populaciji goveda starijih od 24 mjeseca u zemlji ili regiji, ali u kojima je provedena analiza rizika, kako je opisana u Poglavlju A, pokazala da najmanje jednom od kriterija koji omogućuju zemlji ili regiji da bude klasificirana u kategoriju 2 ili 3 nije udovoljeno, smatraju zemljama ili regijama koje pripadaju kategoriji 4.

E. KATEGORIJA 5: Zemlja ili regija sa velikim brojem pojava BSE. Bilo koja zemlja ili regija koja:

1) udovoljava kriterijima navedenim u Poglavlju A, u kojoj je stopa pojavljivanja BSE-e, izračunata kroz 12 prošlih mjeseci bila veća od stotinu slučajeva prema milijunu unutar populacije goveda starijih od 24 mjeseca u zemlji ili regiji;

2) u kojoj je stopa pojavljivanja BSE-e, izračunata kroz 12 prošlih mjeseci, bila veća od ili jednaka jednom slučaju prema milijunu i manja od ili jednaka omjeru od stotinu slučajeva prema milijunu unutar populacije goveda starije od 24 mjeseca u zemlji ili regiji, te koja nije udovoljila najmanje jednom od kriterija navedenih u Poglavlju A; ili

3) države koje ne provode nikakav sustav trajnog nadzora i praćenja BSE-e.

DODATAK III

POGLAVLJE A

I - Monitoring goveda

1. Opći dio

Monitoring na govedima se provodi sukladno laboratorijskim metodama propisanim u Dodatku VII, poglavlje C, točka 1.2.2.

2. Monitoring životinja zaklanih za ljudsku uporabu.

2.1. Sva goveda starija od 24 mjeseca:

- goveda koja podliježu "posebnom žurnom klanju" tj. bilo koje klanje koje je naredio ovlašteni ili službeni veterinar nakon nezgode ili ozbiljnih fizioloških i funkcionalnih problema životinje. Ovo klanje se može provesti izvan klaonice kad ovlašteni ili službeni veterinar smatra da je transport goveda nemoguć ili da bi goveda bila izložena nepotrebnoj patnji;
- goveda koja boluju od bolesti koja se prenosi na ljude i životinje, ili koja pokazuju simptome ili je opće stanje takvo da ukazuje da bi se takva bolest mogla pojaviti, odnosno koja pokazuju simptome bolesti ili poremećaje njihovog općeg stanja i koji vjerojatno mogu njihovo meso učiniti nepodesnim za ljudsku uporabu, ili goveda koja su tretirana farmakološkim sredstvima ili su konzumirala druge tvari koje mogu njihovo meso učiniti škodljivim po ljudsko zdravlje, se testiraju na BSE.

2.2. Sva goveda starija od 30 mjeseci:

SLUŽBENI GLASNIK BiH br. 31/03

- zaklana za ljudsku uporabu,
- zaklana sukladno točkom 2.1. alineja druga, ali koja ne pokazuju kliničke znake bolesti,

se testiraju na BSE.

3. Monitoring goveda koja nisu zaklana za ljudsku uporabu.

Goveda starija od 24 mjeseca koja su uginula ili eutanazirana, izuzev onih koja su eutanazirana radi neke epidemije (npr. slinavke i šapa) se testiraju na BSE metodom slučajnog uzorka.

Veličina uzorka se određuje da otkrije prevalencu od 0.1 % s 95 % pouzdanošću u ovoj subpopulaciji, na temelju pretpostavke da je omjer ove subpopulacije prema ukupnoj populaciji goveda starijih od 24 mjeseca 1%. Kada je veličina ukupne populacije goveda starijih od 24 mjeseca 1.500.000 životinja ili više, veličina uzorka se povećava za 500 uzoraka na 500.000 životinja kao prilagodba proporcionalnosti, da bi se uzela u obzir veća vjerojatnost varijacije rizika od BSE u populaciji.

4. Mjere koje prate testiranje

4.1. Kada je jedna životinja zaklana za ljudsku uporabu testirana na BSE, pečat o higijenskoj ispravnosti neće biti stavljen na polutke dok se ne dobije negativan rezultat brze probe.

4.2. Svi dijelovi životinjskog tijela testiranih na BSE, uključujući kožu se čuvaju pod službenom kontrolom dok se ne dobije negativan rezultat brze probe, osim ako se ne unište sukladno toč. 3. i 4. Dodatka IV.

4.3. Svi dijelovi tijela uključujući i kožu kod životinja kod kojih je dobiven pozitivan nalaz žurnom metodom se uništavaju sukladno toč. 3. i 4. Dodatka IV, osim materijala koji se čuva sa očividima propisanim u Poglavlju B, Dio III, ovog Dodatka.

4.4. Ako govedo zaklano za ljudsku uporabu bude pozitivno na brzu probu, truplo koje je bilo ispred pozitivnog trupa i dva trupa koja slijede pozitivno truplo na istoj liniji klanja se uništavaju sukladno prethodnoj točki.

II - Monitoring ovaca i koza

1. Opći dio

Monitoring na ovcima i kozama se provodi sukladno laboratorijskim metodama propisanim u Dodatku VII, poglavlje C, točka 2.1.2.

2. Monitoring životinja zaklanih za ljudsku uporabu

Životinje starije od 18 mjeseci koje imaju više od dva stalna izrasla sjekutića i koja su zaklana za ljudsku uporabu se testiraju. Uzorkovanje mora biti reprezentativno. Selekcija uzoraka se određuje u smislu kako bi se dobio reprezentativan broj bilo koje skupine u pogledu podrijetla, vrste, starosti, uzgoja, proizvodnog tipa ili bilo kojih drugih karakteristika. Starost životinja se procjenjuje na temelju nicanja zuba, zrelosti životinja ili drugih pouzdanih informacija. Višestruko uzorkovanje u istom stadu treba provoditi ako je to moguće. Veličina uzorka se određuje da otkrije prevalencu od 0.005 % s 95 % pouzdanošću.

3. Monitoring životinja koje nisu zaklane za ljudsku uporabu

Životinje starije od 18 mjeseci koje imaju više od dva stalna izrasla sjekutića i koja su uginula ili bila eutanazirana, izuzev onih eutanaziranih u okviru neke epidemije (npr. slinavka i šap), se testiraju. Uzorkovanje mora biti reprezentativno. Selekcija uzoraka se određuje u smislu kako bi se dobio reprezentativan broj bilo koje skupine u pogledu podrijetla, vrste, starosti, uzgoja, proizvodnog tipa ili bilo kojih drugih karakteristika. Starost životinja se procjenjuje na temelju nicanja zuba, zrelosti ili drugih pouzdanih informacija. Višestruko uzorkovanje u istom stadu treba provoditi ako je to moguće. Veličina uzorka se određuje da otkrije prevalencu od 0.05 % s 95 % pouzdanošću.

4. Mjere koje prate ispitivanje ovaca i koza

SLUŽBENI GLASNIK BiH br. 31/03

- 4.1. Kada je jedna životinja zaklana za ljudsku uporabu testirana na TSE, pečat o higijenskoj ispravnosti neće biti stavljen na polutke dok se ne dobije negativan rezultat žurne probe.
- 4.2. Svi dijelovi životinjskog tijela testiranih životinja, uključujući kožu se čuvaju pod službenom kontrolom dok se ne dobije negativan rezultat žurne probe, ili dok ne budu uništeni sukladno Dodatkom IV toč. 3. ili 4.
- 4.3. Svi dijelovi tijela uključujući i kožu kod životinja kod kojih je dobiven pozitivan nalaz žurnom metodom se uništavaju sukladno Dodatkom IV toč. 3. ili 4., osim materijala koji se čuva sa očividima propisanim u Poglavlju B, Dio III, ovog Dodatka.

III - Monitoring ostalih vrsta životinja

Ako se za to ukaže potreba, može se sprovoditi monitoring TSE-a na drugim životinja.

POGLAVLJE B

I - PODACI KOJE SU NVV DUŽNE DOSTAVITI UREDU U SVOJIM IZVJEŠĆIMA

- 1) broj sumnjivih slučajeva po vrsti životinja slavljenih pod režim ograničenja kretanja sukladno odredbama članka 11., stavak 1.;
- 2) broj sumnjivih slučajeva po vrsti životinja koje podliježu laboratorijskom ispitivanju sukladno člankom 11. stavak 2. i rezultate pretraga;
- 3) broj stada gdje su sumnjivi slučajevi u ovaca i koza bili prijavljeni i ispitani kako je opisano u članku 11. st. 1. i 2.
- 4) procijenjenu veličinu subpopulacije spomenute u Poglavlju A, Dio I, točka 3.;
- 5) broj pretraženih goveda unutar svake subpopulacije spomenute u Poglavlju A, Dio I, toč. 2. i 3., metod odabira uzoraka, te rezultate pretraga.
- 6) procijenjena veličina subpopulacije spomenute u Poglavlju A, Dio II, toč. 2. i 3., koje su bile odabrane za uzorkovanje.
- 7) broj ispitanih ovaca i koza i stada unutar svake subpopulacije spomenute u Poglavlju A, Dio II, toč. 2. i 3., metod odabira uzoraka, te rezultate pretraga.
- 8) broj, dobnu i zemljopisnu raspoređenost pozitivnih slučajeva BSE i Scrapie. Zemlju podrijetla ako se radi o uvezenoj životinji. Broj i zemljopisnu raspoređenost pozitivnih stada na Scrapie. Godinu i, ako je moguće, mjesec rođenja treba dostaviti za svaki BSE slučaj.
- 9) pozitivne TSE slučajeve potvrđene kod drugih životinja.

II - PODACI KOJE URED PRIKAZUJE U SVOJEM IZVJEŠĆU VIJEĆU MINISTARA

Izvješće se prikazuje u formatu tabele i obuhvata podatke propisane u Dijelu I ovog Poglavlja.

III - OČEVIDI

- 1) Službeni veterinar je dužan čuvati sedam godina očevide o:
 - broju i tipu životinja slavljenih pod režim ograničenja kretanja, kako je navedeno u članku 11. stavak 1.;
 - broju i rezultatu kliničkih i epidemioloških ispitivanja, kako je navedeno u članku 11. stavak 1.;
 - broju i rezultatu laboratorijskih pretraga, kako je navedeno u članku 11. stavak 2.;
 - broju, identitetu i podrijetlu životinja od kojih su uzeti uzorci u okviru programa praćenja, kako je navedeno u Poglavlju A i, ako je moguće, dob, uzgoj i anamnezu.

2) Laboratorij je dužan čuvati sedam godina sve očevidе o pretragama, posebice laboratorijske radne knjige, parafin blokove i fotografije (Western blots).

DODATAK IV

SPECIFIČNI RIZIČNI MATERIJALI

1. Slijedeća tkiva se označavaju kao specifični rizični materijali:

- a) cijela glava (isključujući jezik), uključujući mozak, oči, gangliji trigeminusa i tonzile; timus; slezena i kičmena moždina goveda starijih od šest mjeseci, te crijeva od duodenuma do rektuma životinja svih dobnih skupina;
- b) kralježnica, uključujući i dorzalno ukorijenjene ganglije goveda starijih od 30 mjeseci;
- c) lubanju uključujući mozak, oči, tonzile, kičmenu moždinu ovaca i koza starijih od 12 mjeseci ili onih koje imaju trajni sjekutić koji se probio kroz desni, te slezena ovaca i koza svih dobnih skupina.

2. Specifični rizični materijal se uklanja u:

- a) klaonicama;
- b) rasjekaonicama i objektima za preradu visoko rizičnih tkiva.

Međutim, kralježnica može biti uklonjena na mjestima prodaje potrošačima, koja su smještena na teritoriju dotične države.

U slučajevima kada specifični rizični materijal nije uklonjen iz mrtvih životinja koje nisu bile zaklane za potrebe ljudske prehrane, dijelovi tijela koji sadrže specifični rizični materijal ili cijelo tijelo bit će tretirani kao specifični rizični materijal.

3. Sav specifični rizični materijal se boji bojom i, ako je to odgovarajuće, označava markerom odmah po uklanjanju, te u cijelosti uništava spaljivanjem bez prethodne prerade.

4. Od odredbi iz toč. 2. i 3. dopušta se spaljivanje ili zakapanje specifičnog rizičnog materijala ili cijelih tijela, bez prethodnog bojenja ili, ako je to odgovarajuće, uklanjanje specifičnog rizičnog materijala metodom odobrenom od strane nadležnih tijela koja sprječava sav rizik prijenosa TSE, provodi se pod nadzorom službenog veterinara, posebice u slučajevima kada se radi uginulim životinjama ili životinjama ubijenim u kontekstu mjera kontrole bolesti, a bez prejudiciranja čl. 11. i 12.

5. Ured i NVV su dužni provoditi nadzor i kontrolu primjene ovog Dodatka i osigurati poduzimanje mjera za izbjegavanje kontaminacije, posebice u klaonicama, rasjekaonicama, objektima za preradu životinjskog otpada ili objektima za preradu visoko rizičnog materijala ili prostorima odobrenim za tu svrhu.

6. Ured i NVV posebice uspostavljaju sustav kojim se osigurava i provjerava da:

- a) specifični rizični materijali koji se koriste u proizvodnji proizvoda navedenih u članku 1. stavak 2., budu uporabljeni isključivo za odobrenu svrhu;
- b) specifični rizični materijal, posebice u slučaju kada se njegovo uništavanje ne vrši na klaonicama nego u drugim objektima ili prostorima, bude u cijelosti odvojen od ostalog otpada koji nije namijenjen spaljivanju, da bude prikupljen odvojeno i uništen sukladno toč. 2., 3. i 4. NW mogu dopustiti otpremu glava ili trupova koji sadrže specifični rizični materijal, u drugu državu nakon što je s tom državom postigla dogovor da primi taj materijal, te da primijeni specifične uvjete primjenjive na takvo kretanje.

DODATAK V

**STANDARDI ZA NEKE PROIZVODE ŽIVOTINJSKOG PODRIJETLA KOJI SU DOBIVENI OD ILI SADRŽE
MATERIJAL OD PREŽIVAČA**

Uporaba materijala od preživača za proizvodnju slijedećih proizvoda životinjskog podrijetla, zabranjena je kako je to navedeno u članku 8. stavak 1.:

- a) mesa dobivenog iskoštavanjem strojnim putem;
- b) dikalcijum fosfata namijenjenog za stočnu hranu;
- c) želatine, osim u slučaju kada je proizvedena od govedih koža;
- d) derivati dobiveni iz otopljene masnoće od preživača;
- e) otopljena masnoća od preživača, osim u slučaju kada je proizvedena od zasebnog masnog tkiva proglašenog zdravstveno ispravnim za ljudsku prehranu.

DODATAK VI

ISKORJENJIVANJE TRANSMISIVNE SPONGIFORMNE ENCEFALOPATIJE

1. Istraga koja se spominje u članku 12. stavak 1. točka b) se identificira:

a) u slučaju kada se radi o govedima:

- sve druge preživače u objektu (uzgoju) u kojem je boravila životinja kod koje je bolest potvrđena;
- sve embrije, jajne stanice i posljednje potomstvo ženke kod koje je bolest potvrđena, te embrije ili potomstvo koji su prikupljeni ili koje je rođeno unutar roka od dvije godine prije ili nakon kliničkog nastupa bolesti kod pripadajuće ženke;
- sve životinje iz kohorte kojoj je pripadala životinja kod koje je bolest potvrđena;
- moguće podrijetlo bolesti,
- identificirati druge objekte (farme) u kojima se nalaze životinje, embrije ili jajne stanice koji su se mogli zaraziti uzročnikom TSE-e ili su bili izloženi istoj stočnoj hrani ili istom izvoru kontaminacije;
- kretanje potencijalno kontaminirane stočne hrane, drugog materijala, ili bilo koji drugi način prijenosa kojim se mogao prenijeti uzročnik TSE-e u ili iz objekta (uzgoja) o kojem se radi.

b) u slučaju kada se radi o ovcama i kozama:

- sve preživače, osim ovaca i koza, u objektu (uzgoju) u kojem je boravila životinja kod koje je bolest potvrđena;
- ukoliko mogu biti identificirani, roditelji, sve embrije, jajne stanice i posljednje potomstvo životinje kod koje je bolest potvrđena,
- sve životinje iz kohorte, kojoj je pripadala i životinja kod koje je bolest potvrđena;
- sve ovce i koze u objektu (uzgoju) u kojem je boravila životinja kod koje je bolest potvrđena i to dodatno životinjama spomenutim u drugoj i trećoj povlaci;
- moguće podrijetlo bolesti, te identificirati druge objekte (farme) u kojima se nalaze životinje, embrije ili jajne stanice koji su se mogli zaraziti uzročnikom TSE-e ili su bili izloženi istoj stočnoj hrani ili istom izvoru kontaminacije;
- kretanje potencijalno kontaminirane stočne hrane, drugog materijala, ili bilo koji drugi način prijenosa kojim se mogao prenijeti uzročnik TSE-e u ili iz objekta (uzgoja) o kojem se radi.

2. Mjere utvrđene u članku 12. stavak 1. obuhvataju:

SLUŽBENI GLASNIK BiH br. 31/03

- u slučaju potvrđene BSE kod goveda, eutanaziju i potpuno uništavanje goveda, te uništavanje embrija i jajnih stanica koje je identificirala istraga iz točke 1 a) ovog Dodatka, prva, druga i treća povlaka;
- u slučaju potvrđene TSE kod ovce ili koze, eutanaziju i potpuno uništenje svih životinja, embrija i jajnih stanica koje je identificirala istraga iz točke 1 b), druga do šesta povlaka.

DODATAK VII

REFERENTNI LABORATORIJI I METODE LABORATORIJSKE ANALIZE

POGLAVLJE A

Nacionalni referentni laboratorij

1. Određeni nacionalni referentni laboratorij dužan je:

a) imati na raspolaganju opremu i stručno osoblje koje mu omogućava da u svakom trenutku, a posebice kada se bolest o kojoj se radi pojavi prvi put, utvrdi tip uzročnika TSE-e, te da potvrdi rezultate dobivene u ovlaštenim dijagnostičkim laboratorijima. Kada ne može identificirati tip uzročnika, pokrenut će postupak kojim se osigurava da će identifikacija biti prepuštena Referentnom laboratoriju za TSE koji je na listi Međunarodnog ureda za epizootije u Parizu (OIE);

b) verifikirati dijagnostičke metode koje se primjenjuju u ovlaštenim laboratorijima;

c) biti odgovoran za koordinaciju dijagnostičkih standarda i metoda unutar Bosne i Hercegovine. U tu svrhu:

- može opskrbljivati dijagnostičkim reagensima laboratorije ovlaštene od strane NVV;
- kontrolira kakvoću svih dijagnostičkih reagensa koji se koriste u Bosni i Hercegovini;
- periodično organizira usporedne pretrage;
- čuva izolirane uzročnike bolesti o kojoj se radi, ili odgovarajuća tkiva koja sadrže takve uzročnike, a potječu iz slučajeva potvrđenih u Bosni i Hercegovini;
- osigurava potvrđivanje rezultata dobivenih u ovlaštenim laboratorijima određenim od strane NVV.

d) surađuje s Referentnim laboratorijem za TSE koji je na listi Međunarodnog ureda za epizootije u Parizu (OIE).

2. Ured određuje nacionalni referentni laboratorij za provedbu dijagnostičkih pretraga za bolest TSE u Bosni i Hercegovini.

3. NVV su dužne odrediti ovlaštene laboratorije odgovorne za provedbu laboratorijskih pretraga određenih ovom Odlukom.

4. Ovlašteni laboratoriji iz stavka 3. su dužni surađivati s nacionalnom referentnom laboratorijem za provedbu dijagnostičkih pretraga za bolest TSE u Bosni i Hercegovini o čemu će redovito mjesečno izvješćivati Ured.

POGLAVLJE B

Ured je obavezan uspostaviti suradnju s referentnim laboratorijem za TSE Međunarodnog ureda za epizootije u Parizu (OIE), radi izvedbe potvrdnih pretraga i provedbe drugih aktivnosti.

POGLAVLJE C

Uzorkovanje i laboratorijske pretrage

1. Uzorkovanje i laboratorijsko pretraživanje na BSE kod goveda

SLUŽBENI GLASNIK BiH br. 31/03

1.1. Prikupljanje uzoraka

Službeni veterinar dužan je osigurati da uzorci namijenjeni testiranju na prisustvo TSE-a budu prikupljeni primjenom metoda i protokola utvrđenih u najnovijem izdanju Priručnika o standardima za dijagnostičke pretrage i cjepiva Međunarodnog ureda za epizootije u Parizu (OIE), (u daljnjem tekstu: "Priručnik"). U odsustvu takvih metoda i protokola, službeni veterinar osigurava da se uzorci prikupljaju na način koji omogućava korektnu provedbu pretraga. Uzorci moraju biti pravilno označeni u pogledu identiteta životinje od koje je uzet uzorak.

1.2. Laboratorijske pretrage na prisustvo BSE-a kod goveda

1.2.1. Sumnjivi slučajevi

Tkiva podrijetlom od goveda, koja su poslana na laboratorijsku pretragu sukladno člankom 11. stavak 2. se podvrgavaju histopatološkom ispitivanju kako je to utvrđeno u posljednjem izdanju Priručnika osim ako se radi o autoliziranom materijalu. Kada su rezultati histopatološkog ispitivanja nejasni ili negativni ili kada se radi o autoliziranom materijalu, tkiva se podvrgavaju i ispitivanju jednom od ostalih dijagnostičkih metoda utvrđenih u gore pomenutom Priručniku (imunocitokemija, immuno-blotting ili prikaz karakterističnih vlaknaca putem elektronske mikroskopije). Žurni testovi ne mogu biti korišteni u ovu svrhu.

1.2.2. Goveda pregledana u okviru godišnjeg programa praćenja (monitoringa) bolesti

Tkiva podrijetlom od goveda, koja su poslana na laboratorijsku pretragu sukladno Dodatkom III, Poglavlje A, Dio I, se ispituju jednom od pretraga navedenih u točki 4. ovog Poglavlja .

Kada je rezultat žurne pretrage nejasan ili pozitivan, tkivo će odmah biti podvrgnuto potvrdnom testiranju u referentnom laboratoriju. Potvrdno ispitivanje počinje sa histopatološkim ispitivanjem baze mozga, kako je to utvrđeno u najnovijem izdanju Priručnika, osim kada se radi o autoliziranom materijalu ili materijalu koji je zbog nečeg drugog nepodoban za histopatološko ispitivanje. Kada je rezultat histopatološkog ispitivanja nejasan ili negativan ili kada se radi o autoliziranom materijalu, tkiva će biti podvrgnuta ispitivanju jednom od ostalih dijagnostičkih metoda spomenutih u točki 1.2.1; međutim, ta metoda ne smije biti ona ista koja je uporabljena u skrining pretrazi.

1.2.3. Interpretacija rezultata

Životinja pretražena kako je to navedeno u točki 1.2.1. smatra se pozitivnim slučajem BSE-e, ako je rezultat jedne od pretraga bio pozitivan.

Životinja pretražena kako je to navedeno u točki 1.2.2. smatra se pozitivnim slučajem BSE-e ako je rezultat skrining pretrage bio pozitivan ili nejasan, te ako je:

- rezultat naknadnog histopatološkog ispitivanja pozitivan, ili je
- rezultat primjene druge dijagnostičke metode spomenute u točki 1.2.1. pozitivan.

2. Uzorkovanje i laboratorijsko pretraživanje na prisutnost Scrapie kod ovaca i koza

2.1. Laboratorijske pretrage na prisustvo Scrapie kod ovaca i koza

2.1.1. Sumnjivi slučajevi

Tkiva podrijetlom od ovaca i koza, koja su poslana na laboratorijsku pretragu sukladno člankom 11. stavak 2. se podvrgavaju histopatološkom ispitivanju kako je to utvrđeno u posljednjem izdanju priručnika osim ako se radi o autoliziranom materijalu. Kada su rezultati histopatološkog ispitivanja nejasni ili negativni ili kada se radi o autoliziranom materijalu, tkiva se podvrgavaju i ispitivanju jednom od ostalih dijagnostičkih metoda utvrđenih u gore spomenutom Priručniku (imunocitokemija, immuno-blotting). Žurni testovi ne mogu biti korišteni u ovu svrhu.

Životinja se smatra pozitivnim Scrapie slučajem, ako je rezultat jedne od pretraga bio pozitivan.

SLUŽBENI GLASNIK BiH br. 31/03

2.1.2. Ovce i koze pregledane u okviru godišnjeg programa praćenja Scrapie

Tkiva podrijetlom od ovaca i koza, koja su poslana na laboratorijsku pretragu sukladno Dodatkom III, Poglavlje A, Dio II, se ispituju jednom od pretraga navedenih u točki 4. ovog Poglavlja.

Kada je rezultat žurne pretrage nejasan ili pozitivan, baza mozga se odmah šalje u referentni laboratorij radi potvrdnog ispitivanja jednom od ostalih dijagnostičkih metoda utvrđenih u gore spomenutom Priručniku (imunocitokemija, immuno-blotting).

Životinja se smatra pozitivnim slučajem Scrapie, ako je rezultat potvrdne pretrage bio pozitivan.

3. Potvrda prisutnosti drugih TSE-a

Pretrage izvršene da bi se potvrdila prisutnost TSE na koju se sumnja, a koja se razlikuje od onih navedenih u toč 1. i 2., obuhvata histopatološko ispitivanje tkiva mozga. Službeni veterinar može također zahtijevati laboratorijske pretrage kao što su to imunocitokemijske, immuno-blotting i elektronska mikroskopija za otkrivanje karakterističnih vlakana ili drugih metoda određenih za otkrivanje bolesti koje su povezane sa stvaranjem prionskog proteina. U svakom slučaju najmanje još jedna druga laboratorijska pretraga treba biti izvršena sukladno prethodnom rečenicom ako se inicijalno histopatološko ispitivanje pokaže negativnim ili nejasnim. Tri pretrage moraju biti izvršene u slučaju prvog pojavljivanja bolesti.

4. Žurne pretrage

U svrhu provedbe pretraga sukladno člankom 5. stavak 1., slijedeće metode koriste se kao brze pretrage unutar značenja ove Odluke:

- immuno-blotting pretrage koje se temelje na Western blot pretrazi za otkrivanje fragmenta PRPRes otpornog na proteaze (pretraga za provjeru priona- Prionics Check test);
- Kemiluminiscenta ELISA pretraga koja uključuje i metodu ekstrakcije, te ELISA tehnika, koja koristi poboljšani kemiluminiscetni reagens (Enfer test);
- Sandwich immunoassay za PRPRes izvršenu nakon denaturizacije i koncentracije (BIORADE test).